

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.021.05.2017
P/17/109

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/17/109 – System gospodarowania zużyтыми bateriami i akumulatorami
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
<i>Kontrolerzy</i>	1. Sławomir Nowak, Główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/151/2017 z dnia 20 października 2017 r. (dowód: akta kontroli tom I str. 1) 2. Inga Piotrowska, Specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/156/2017 z dnia 6 listopada 2017 r. (dowód: akta kontroli tom I str. 2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie ¹ z siedzibą przy ul. Bartyckiej 110 A, 00-716 Warszawa
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Adam Ludwikowski Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska ² , powołany 27 kwietnia 1999 r. przez Ministra Ochrony Środowiska (dowód: akta kontroli tom I str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

Wojewódzki Inspektor wykonywał zadania, określone w ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska⁴, na podstawie rocznych planów pracy. Przy ich opracowywaniu MWIOŚ uwzględniał wytyczne Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska⁵ w zakresie kontroli funkcjonowania systemu gospodarowania zużyтыми bateriami i akumulatorami, zgodnie z art. 5 ust. 4 pkt 1 ustawy o IOŚ.

W latach 2015-2017 (I półrocze) przeprowadzono kontrole ujęte w planach pracy Inspektoratu zarówno w zakładach przetwarzania, jak i innych podmiotach objętych ustawą z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach⁶. Prowadząc kontrole, stosowano procedury określone w art. 71 i 71a u.b.a., co zapewniało rzetelną ocenę kontrolowanych podmiotów. W przypadku stwierdzenia naruszeń wymagań ochrony środowiska, wymierzano stosowne kary oraz wydawano zarządzenia pokontrolne, których wykonanie było monitorowane przez MWIOŚ.

W badanym okresie MWIOŚ podejmował działania na wniosek: GIOŚ, Marszałka Województwa Mazowieckiego, Inspekcji Handlowej oraz przeprowadzał kontrole interwencyjne w wyniku przekazanych zawiadomień.

Inspektorat wywiązywał się z obowiązków sprawozdawczych wobec GIOŚ, stosownie do art. 72 ust. 1 u.b.a.

¹ Dalej: MWIOŚ lub Inspektorat

² Dalej: Wojewódzki Inspektor.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Dz.U. z 2016 r. poz. 1688 ze zm. Dalej: ustawa o IOŚ.

⁵ Dalej: GIOŚ.

⁶ Dz. U z 2016 r. poz. 1803 ze zm. Dalej: u.b.a.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Prawdliwość i skuteczność nadzoru nad podmiotami gospodarującymi zużytymi bateriami i akumulatorami

Opis stanu
faktycznego

1.1. Stan kadrowy i przyjęta struktura organizacyjna MWIOŚ

W skład struktury organizacyjnej MWIOŚ w latach 2015-2017 (I półrocze) wchodziły jednostki organizacyjne, do zadań których należała m.in. kontrola przestrzegania przepisów z zakresu u.b.a. tj.: Wydział Inspekcji⁷ oraz delegatury w: Ciechanowie⁸, Mińsku Mazowieckim⁹, Ostrołęce¹⁰, Płocku¹¹ i Radomiu¹².

(dowód: akta kontroli tom I str. 4-37)

W latach 2015-2017 (I półrocze) w Inspektoracie zatrudnionych było ogółem: 231 pracowników w 2015 r., 226 w 2016 r. i 228 w I półroczu 2017 r., w tym pracownicy wykonujący czynności kontrolne odpowiednio: 79, 76 i 77¹³.

Liczba pracowników MWIOŚ kontrolujących przedsiębiorców objętych u.b.a. w badanym okresie wynosiła: 9 w 2015 r. (stanowiło 3,9% ogółu pracowników MWIOŚ), 8 w 2016 r. (3,5%) i 10 w I półroczu 2017 r. (4,4%).

W poszczególnych jednostkach organizacyjnych MWIOŚ liczba pracowników prowadzących kontrolę w zakresie przestrzegania przez przedsiębiorców przepisów u.b.a. na terenie Mazowsza, kształtowała się następująco: od jednego pracownika (delegatury w: Ciechanowie, Mińsku Mazowieckim oraz Płocku w całym badanym okresie) do 4 pracowników (delegatura w Radomiu w I półroczu 2017 r.), a w delegaturze w Ostrołęce liczba pracowników zmniejszyła się z trzech w 2015 r., do dwóch w 2016 r. i do jednego pracownika w I półroczu 2017 r. Stan zatrudnienia w Wydziale Inspekcji w Warszawie wynosił: dwóch pracowników w 2015 r. i w I półroczu 2017 r. oraz trzech w 2016 r.

(dowód: akta kontroli tom I str. 40, 214)

Spośród 13 pracowników wykonujących zadania kontrolne w przedsiębiorstwach objętych u.b.a., 12 posiadało wykształcenie wyższe o profilu związanym z ochroną środowiska, a jeden posiadał wykształcenie wyższe administracyjne.

W badanym okresie pracownicy prowadzących kontrole w podmiotach objętych przepisami u.b.a., uczestniczyli w planowym w 2015 r. szkoleniu w zakresie gospodarowania zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami¹⁴. Jeden z pracowników odbył szkolenie wewnętrzne prowadzone przez pracownika MWIOŚ, będącego uczestnikiem ww. szkolenia¹⁵.

(dowód: akta kontroli tom I str. 41-61, 554-557)

⁷ Do którego należało m.in. koordynowanie całokształtu działalności inspekcyjnej na terenie województwa mazowieckiego, prowadzenie rejestru skarg i wniosków, kontrola przestrzegania przepisów ustawy o bateriach i akumulatorach z wyjątkiem przepisów nad którymi kontrolę sprawuje Państwowa Inspekcja Handlowa. Wydział swoim zasięgiem terytorialnym obejmował obszar: m.st. Warszawy, powiatu warszawskiego zachodniego, prószkowskiego oraz piaseczyńskiego w wyjątkiem gminy Góra Kalwaria i Tarczyn.

⁸ Obejmujący swym zasięgiem obszar powiatów: ciechanowskiego, legionowskiego, mławskiego, nowodworskiego, płońskiego, pułtuskiego i żuromińskiego.

⁹ Obejmujący obszar powiatów: garwolińskiego, łosickiego, mińskiego, otwockiego, siedleckiego, sokołowskiego, węgrowskiego wołomińskiego oraz miasto na prawach powiatu Siedleckiego.

¹⁰ Obejmujący obszar powiatów: makowskiego, ostrołęckiego, ostrowskiego, przasnyskiego, wyszkowskiego oraz miasto na prawach powiatu Ostrołękę.

¹¹ Obejmujący obszary powiatów: gostynińskiego, grodzkiego, płockiego, sierpeckiego, sochaczewskiego, żyrardowskiego oraz miasto na prawach powiatu Płock.

¹² Obejmujący obszar powiatów: białobrzskiego, grójeckiego, kozienickiego, lipskiego, przysuskiego, radomskiego, szydłowieckiego, zwolenińskiego oraz miasto na prawach powiatu Radom, a także gminy Góra Kalwaria i Tarczyn w powiecie piaseczyńskim.

¹³ Według stanu zatrudnienia odpowiednio na 31 grudnia 2015 r. i 2016 r. oraz na 30 czerwca 2017 r.

¹⁴ Przeprowadzonym przez podmiot zewnętrzny 1 grudnia 2015 r. nt. „Ustawa o bateriach i akumulatorach w ramach kompetencji WIOŚ z uwzględnieniem zmian w ustawie”.

¹⁵ Nieuczestniczenie pracownika w szkoleniu spowodowane było skierowaniem go na pozaplanowe czynności kontrolne, w związku z nagłym telefonicznym zgłoszeniem awarii w zakładzie przemysłowym.

W zakresach obowiązków ww. pracowników powierzono im zadania dotyczące kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska, w tym m.in. kontrole z zakresu przestrzegania przepisów u.b.a, z wyłączeniem przepisów, nad którymi kontrolę sprawuje Państwowa Inspekcja Handlowa.

(dowód: akta kontroli tom I str. 62-96)

1.2. Środki finansowe zaplanowane na realizację obowiązków kontrolnych

Zaplanowane środki finansowe na działalność MWIOŚ w latach 2015-2017 systematycznie wzrastały z: 18 451,7 tys. zł w 2015 r., 19 176,5 tys. zł w 2016 r., do 20 050,2 tys. zł w 2017 r. Plan wydatków przewidywał wydatki bieżące, wydatki majątkowe oraz świadczenia na rzecz osób fizycznych wynoszące odpowiednio: 16 481,1 tys. zł, 1 928,8 tys. zł oraz 41,8 tys. zł w 2015 r.; 17 809,1 tys. zł, 1 244,4 tys. zł oraz 48,0 tys. zł w 2016 r.; 18 396,1 tys. zł, 628,9 tys. zł oraz 35,0 tys. zł w I połowie 2017 r. Ponadto w planie przewidziano wydatki na realizację programów finansowanych ze środków Unii Europejskiej w kwocie 75,0 tys. zł w 2016 r. i 149,0 tys. zł (w 2017 r.) oraz wydatki środków europejskich w kwocie 841,0 tys. zł (w 2017 r.).

(dowód: akta kontroli tom I str. 97-129)

Główny księgowy MWIOŚ wyjaśnił, że nie ma możliwości wyodrębnienia wydatków zaplanowanych i poniesionych na przeprowadzanie kontroli dotyczących przestrzegania przepisów u.b.a, ponieważ analityka kont księgowych prowadzonych w Inspektoracie nie obejmuje wyszczególnienia kosztów według miejsca ich powstania¹⁶, z uwagi na prowadzenie ewidencji poniesionych wydatków w układzie zadaniowym wg klasyfikacji budżetowej, co powoduje brak możliwości bezpośredniego wyodrębnienia kosztów i wydatków na zadania z zakresu u.b.a.

(dowód: akta kontroli tom I str. 130)

Wobec braku możliwości bezpośredniego wyodrębnienia z ewidencji księgowej kosztów poniesionych na wykonywane kontrole z zakresu u.b.a, dla potrzeb kontroli przeprowadzono symulację w oparciu o wyliczony średni koszt utrzymania etatu pracownika MWIOŚ w badanym okresie¹⁷ (wynoszący odpowiednio: 6 340,37 zł w 2015 r., 6 933,30 zł w 2016 r. oraz 6 325,67 zł w I półroczu 2017 r.), który przemnożono przez liczbę etatów wykonujących kontrole z obszaru u.b.a i pomnożono przez liczbę miesięcy w roku lub półroczu. Liczba etatów inspektorów MWIOŚ wykonujących kontrole podmiotów podlegających przepisom u.b.a wynosiła: 1,12 etatu (w 2015 r.), 0,9 etatu (w 2016 r.) i 1,3 etatu (w I półroczu 2017 r.).

W oparciu o ww. symulację koszt etatów pracowników wykonujących czynności kontrolne w obszarze u.b.a w badanym okresie w MWIOŚ wynosił: 85,3 tys. zł w 2015 r., 74,8 tys. zł w 2016 r. oraz 49,4 tys. zł w I półroczu 2017 r.

Wojewódzki Inspektor wyjaśnił, że przewidziane środki w budżecie MWIOŚ są niewystarczające do realizacji obowiązków kontrolnych dotyczących przestrzegania przepisów u.b.a. Każdorazowe zwiększenie ilości etatu przeznaczanego na kontrolę tego obszaru powyżej bazowej, tj. 0,75 etatu, związane jest bezpośrednio ze zmniejszeniem ilości etatu przeznaczanego na inne kontrole. Zgłaszano potrzeby dotyczące wzmocnienia finansowego i kadrowego do GIOŚ oraz do Wojewody Mazowieckiego w przedkładanych informacjach o realizacji zadań Inspekcji Ochrony Środowiska.

(dowód: akta kontroli tom I str. 133-213)

¹⁶ Nie prowadzi się ewidencji na kontach zespołu „5”, ponieważ sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych jest zgodny z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości oraz planu kont dla budżetu państwa ... (Dz. U z 2017 r. poz. 760).

¹⁷ Na które składało się średnie: wynagrodzenie brutto, koszty osobowe (narzuty: ZUS PRON i ZFŚS), koszty administracyjne.

1.3. Planowanie kontroli podmiotów działających w systemie gospodarowania zużytymi bateriami i akumulatorami

W okresie objętym kontrolą planowanie działalności kontrolnej MWIOŚ, w tym w zakresie kontroli funkcjonowania systemu gospodarowania zużytymi bateriami i akumulatorami, było realizowane w oparciu o „Wytyczne do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska”¹⁸ oraz ogólnopolskie cele kontrolne określone corocznie przez GIOŚ¹⁹.

Opracowanie rocznych planów pracy Inspekcji Ochrony Środowiska w województwie mazowieckim odbywało się zgodnie z procedurami Informatycznego Systemu Wspomagania Kontroli (obowiązywał do 31 grudnia 2015 r.)²⁰ i Informatycznego Systemu Kontroli²¹ (obowiązuje od 1 stycznia 2016 r.). Proces typowania do kontroli podmiotów objętych przepisami u.b.a. był poprzedzony wielokryterialną analizą ryzyka, na podstawie której dany podmiot typowany był do danej kategorii zakładów²².

(dowód: akta kontroli tom I str. 226-460, tom II str. 377)

Jak wynika z wyjaśnień Wojewódzkiego Inspektora każdy Inspektor WIOŚ po zakończonej kontroli wykonywał odpowiednio w ISWK i ISK analizę wielokryterialną oddziaływania danego zakładu na środowisko. Analiza ta umożliwiała dokonywanie kategoryzacji zakładów pod względem ich uciążliwości dla środowiska i stanowiła decydujący element przy ustalaniu częstotliwości kontroli w zakładach bardziej uciążliwych dla środowiska kosztem kontroli w zakładach mniej uciążliwych dla środowiska.

(dowód: akta kontroli tom I str. 461-553)

Ponadto Wojewódzki Inspektor podał, iż przy typowaniu do planu pracy kontroli podmiotów objętych przepisami u.b.a. stosuje się również następujące kryteria:

- w pierwszej kolejności uwzględnia się wszystkie zakłady z kategorii I oraz zakłady, które zgodnie z wymaganiami prawnymi muszą być kontrolowane co roku (zakłady przetwarzania),
- wnioski o przeprowadzenie kontroli składane przez organy administracji publicznej oraz GIOŚ,
- podmioty, które nie zostały skontrolowane w ramach poprzedniego planu pracy,
- w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do dokonania analizy oddziaływania na środowisko oraz spełniania wymogów formalno-prawnych,
- zakłady, które ze względu na powodowaną uciążliwość lub zagrożenie dla środowiska powinny zostać skontrolowane w danym roku.

(dowód: akta kontroli tom I str. 465-467)

Jednym z elementów tworzenia rocznego planu pracy było ustalanie liczby zakładów przewidzianych do kontroli przy uwzględnieniu liczby etatów inspekcyjnych oraz innych czynników m.in. takich jak rezerwa czasowa na kontrole pozaplanowe.

(dowód: akta kontroli tom I str. 300-396, 464)

Do sporządzania rocznych planów pracy, wykorzystywano także analizy pod kątem typowania podmiotów do planu kontroli, biorąc pod uwagę wyniki kontroli z poprzednich lat. Analizy i oceny przeprowadzano w ramach sprawozdawczości rocznej sporządzanej do GIOŚ w postaci zbiorczej informacji o wynikach kontroli

¹⁸ Dalej: Wytyczne do planowania.

¹⁹ Na 2015 r. GIOŚ określił ogólnopolski cel kontroli nr 7 – ocena przestrzegania wymagań wynikająca z ustawy o bateriach i akumulatorach przez podmioty prowadzące działalność w zakresie wytwarzania, zbierania i przetwarzania zużytych baterii i zużytych akumulatorów, a w 2016 r. i 2017 r. był to cel nr 6.

²⁰ Określonych w dokumencie pt. „System Kontroli Inspekcji Ochrony Środowiska”. Dalej: ISWK.

²¹ Dalej: ISK.

²² System ISWK i ISK wyróżniał pięć kategorii zakładów: Kategoria I, Kategoria II, Kategoria III, Kategoria III, Kategoria IV, Kategoria V, określających w kolejności stopień uciążliwości dla środowiska i w zależności od obliczonej wartości oceny ryzyka następowało wyliczenie kategorii dla danego zakładu.

przeprowadzonych u przedsiębiorców wpisanych do rejestru GIOŚ. Informacje te zawierały wyniki kontroli dotyczące przepisów u.b.a., w tym m.in. katalog stwierdzonych nieprawidłowości i rodzaj podjętych działań pokontrolnych przez MWIOŚ.

(dowód: akta kontroli tom I str. 143, tom II str. 76-91, 112-119)

W badanym okresie zaplanowano do przeprowadzenia łącznie 84 kontrole w podmiotach objętych u.b.a.²³, w tym:

- 47 kontroli²⁴ w 2015 r., z czego 44 kontrole u podmiotów wprowadzających do obrotu baterie lub akumulatory i trzy w zakładach przetwarzania,
- 20²⁵ w 2016 r., z czego 16 u wprowadzających do obrotu baterie lub akumulatory i cztery w zakładach przetwarzania,
- 17²⁶ w 2017 r., z czego 10 u wprowadzających do obrotu baterie lub akumulatory, trzy u podmiotów zbierających zużyte baterie lub akumulatory i cztery w zakładach przetwarzania.

MWIOŚ w latach 2015-2017 nie planował kontroli w podmiotach prowadzących miejsca odbioru zużytych baterii i akumulatorów. Natomiast w przypadku podmiotów zbierających zużyte baterie lub akumulatory nie planowano kontroli w latach 2015-2016.

(dowód: akta kontroli tom I str. 215-216)

Wojewódzki Inspektor wyjaśnił, iż nie uwzględniono w planach kontroli MWIOŚ podmiotów prowadzących miejsca odbioru oraz zbierających zużyte baterie lub zużyte akumulatory, ponieważ częstotliwość tych kontroli nie wynika z przepisów prawa. Natomiast zaplanowanie w 2017 r. trzech kontroli u zbierających baterie i akumulatory było wynikiem kontroli NIK w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o ZSEE²⁷. W planie kontroli ujęto podmioty zajmujące się zbieraniem odpadów w zakresie ZSEE, jak i baterii i akumulatorów.

(dowód: akta kontroli tom I str. 554-557)

W badanym okresie plany pracy ulegały zmianom, zgodnie z procedurami planowania kontroli. Przyczyny zmian w planie pracy wynikały m.in. z nieprowadzenia przez podmiot działalności pod wskazanym adresem bądź nieprowadzenia działalności podlegającej ustawie o bateriach i akumulatorach, informacji przekazanych przez Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej w Katowicach, o nieprawidłowościach u podmiotów gospodarujących u.b.a., rozszerzenia zakresu kontroli planowych o zagadnienia ustawy o bateriach i akumulatorach, wniosków GIOŚ informujących o wykreśleniu podmiotów z rejestru GIOŚ.

(dowód: akta kontroli tom I str. 397-449)

W badanym okresie według rejestru GIOŚ w województwie mazowieckim było zarejestrowanych :

- 6 zakładów przetwarzania w 2015 r. oraz po 8 w 2016 r. i w 2017 r.²⁸; MWIOŚ posiadał wiedzę o liczbie zakładów faktycznie prowadzących działalność w zakresie przetwarzania, funkcjonujących na terenie województwa mazowieckiego (trzy w 2015 r. oraz po cztery w 2016 r. i w 2017 r.);
- 1049 podmiotów wprowadzających baterie i akumulatory w 2015 r., 1141 w 2016 r. oraz 1283 w 2017 r.²⁹

W przypadku pozostałych podmiotów objętych przepisami u.b.a, tj. zbierających oraz prowadzących miejsca odbioru zużytych baterii i akumulatorów GIOŚ

²³ W tym 10 kontroli kompleksowych i 74 problemowych.

²⁴ W tym 6 kompleksowych i 41 problemowych.

²⁵ W tym 2 kompleksowe i 18 problemowych.

²⁶ W tym 2 kompleksowe i 15 problemowych.

²⁷ Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.

²⁸ Dane na: 31 grudnia 2015 r. i 2016 r. oraz 30 czerwca 2017 r.

²⁹ Dane na: 28 stycznia 2015 r., 15 kwietnia 2016 r. oraz 16 listopada 2017 r.

nie prowadzi rejestru, natomiast Inspektorat posiadał wyłącznie dane o liczbie podmiotów prowadzących miejsce odbioru - jeden w 2015 r. i trzy w 2016 r.

(dowód: akta kontroli tom I str. 558, 562-569)

Jak wynika z wyjaśnień Wojewódzkiego Inspektora, przepisy u.b.a nie nakładają na WIOŚ odrębnego obowiązku, prowadzenia rejestrów podmiotów uczestniczących w obrocie bateriami i akumulatorami. Aktualne dane w zakresie ww. podmiotów pozyskiwane są z prowadzonych przez GIOŚ rejestrów, decyzji administracyjnych, czynności kontrolnych, informacji przekazywanych przez inne organy (np. Inspekcję Handlową, Marszałka Województwa Mazowieckiego).

(dowód: akta kontroli tom I str. 559-561)

1.4. Zakres podmiotowy i przedmiotowy zrealizowanych kontroli

W latach 2015-2017 (I półrocze) MWIOŚ przeprowadził łącznie 12 975 kontroli, z których 136 dotyczyło podmiotów objętych u.b.a., co stanowiło 1% wszystkich przeprowadzonych kontroli.

W badanym okresie w podmiotach objętych u.b.a Inspektorat przeprowadził łącznie 66 kontroli planowych (w tym: 44 w 2015 r., 19 w 2016 r. i trzy w I półroczu 2017 r.) oraz 70 kontroli pozaplanowych (16 w 2015 r., 8 w 2016 r. i 46 w I półroczu 2017 r.). Kontrole te przeprowadzono w:

- 124 podmiotach wprowadzających do obrotu baterie i akumulatory³⁰,
- 4 podmiotach prowadzących miejsca odbioru³¹,
- 8 zakładach przetwarzania³².

Z zaplanowanych na latach 2015-2016 (łącznie 67) kontroli zrealizowano 63, z czego 44 kontroli w 2015 r.³³ oraz 19 w 2016 r.³⁴. Przyczyną niewykonania czterech kontroli problemowych³⁵ (trzech w 2015 r. i jednej w 2016 r.) było zawieszenie działalności przez podmioty. W I półroczu 2017 r. zrealizowano trzy z 17 zaplanowanych kontroli.

Zgodnie z art. 71b u.b.a MWIOŚ przeprowadził kontrole we wszystkich funkcjonujących na terenie województwa mazowieckiego zakładach przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów w latach 2015-2016, natomiast w 2017 r. zaplanował przeprowadzenie tych kontroli w drugim półroczu³⁶.

(dowód: akta kontroli tom I str. 214-225, 400-401, 421)

Zakres przedmiotowy kontroli obejmował m.in. przestrzeganie wymagań wynikających z u.b.a przez prowadzących działalność w zakresie wytwarzania, zbierania i przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów.

(dowód: akta kontroli tom II str. 145-155, 173, 177-178, 186-187, 206-210)

W badanym okresie wpłynęło ogółem 5 wniosków o interwencję (art. 5a ust. 7 ustawy o IOŚ), w tym jeden w 2015 r. i cztery w 2016 r. Badaniem objęto trzy wnioski o interwencję³⁷.

(dowód: akta kontroli tom I str. 570-577)

1.5. Wyniki przeprowadzonych kontroli u przedsiębiorców

W latach 2015-2017 (I półrocze) MWIOŚ w wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdził:

- siedem naruszeń obowiązku rejestrowego lub nieprawidłowego oznaczenia dokumentów (po trzy w 2015 r. i w 2016 r. oraz jedno w I połowie 2017 r.);

³⁰ W tym 59 kontroli planowych (z czego 41 kontroli w 2015 r., 15 w 2016 r. i trzy w I półroczu 2017 r.) i 65 pozaplanowych (z czego 15 w 2015 r., 5 w 2016 r. i 45 w I półroczu 2017 r.).

³¹ Kontrole pozaplanowe, w tym jedna w 2015 r. i trzy w 2016 r.

³² W tym 7 kontroli planowych (z czego trzy w 2015 r. i cztery w 2016 r.) oraz jedna kontrola pozaplanowa w I półroczu 2017 r.

³³ W tym 6 kontroli kompleksowych i 38 problemowych.

³⁴ W tym 2 kompleksowe i 17 problemowych.

³⁵ U podmiotów wprowadzających do obrotu baterie i akumulatory.

³⁶ Do 31 października 2017 r. przeprowadzono dwie z czterech kontroli planowych w zakładach przetwarzania.

³⁷ W tym dwa wnioski o interwencję były na wniosek GIOŚ, a jeden dotyczył anonimu. Szczegółowy opis badanej próby w pkt 1.5 niniejszego wystąpienia.

- pięć przypadków nie posiadania umowy przez wprowadzającego baterie lub akumulatory przenośne ze zbierającym zużyte baterie lub akumulatory³⁸ (jeden w 2015 r. i cztery w 2016 r.),

- osiem przypadków nie posiadania umów z zakładem przetwarzania przez wprowadzających do obrotu baterie³⁹ (dwa w 2015 r. i sześć w 2016 r.).

Ponadto nieprawidłowości stwierdzone przez MWIOŚ dotyczyły niewniesienia lub nienależytego wniesienia:

- opłat na kampanię edukacyjną w 11 przypadkach (dwa w 2015 r. i 9 w 2016 r.),

- opłaty produktowej w 6 przypadkach (cztery w 2015 r. i dwa w 2016 r.),

- oraz nieodebranej opłaty depozytowej w jednym przypadku w 2016 r.

Najczęściej występujące nieprawidłowości stwierdzone przez MWIOŚ w badanym okresie dotyczyły niewywiązywania się z obowiązków sprawozdawczych wobec Marszałka, łącznie 228 naruszeń (w tym 84 w 2015 r., 32 w 2016 r. oraz 112 w I półroczu 2017 r.).

(dowód: akta kontroli tom I str. 578)

Analizie poddano 25 losowo wybranych kontroli podmiotów objętych u.b.a przeprowadzonych przez MWIOŚ w badanym okresie. W próbie sprawdzono: 20 kontroli przeprowadzonych w podmiotach wprowadzających (w tym 9 przeprowadzonych w 2015 r., 10 w 2016 r. i jedną w 2017 r.), trzy kontrole przeprowadzone w zakładach przetwarzających zużyte baterie i akumulatory (w tym dwie planowe z 2016 r. oraz jedna pozaplanowa z 2017 r.) oraz dwie kontrole pozaplanowe przeprowadzone w miejscach odbioru w 2015 r. i 2016 r.

W zbadanych sprawach MWIOŚ wydał ogółem 22 zarządzenia pokontrolne.

W wyniku zbadanych trzech kontroli przeprowadzonych w zakładach przetwarzających zużyte baterie i akumulatory, w jednym przypadku wydano zarządzenie pokontrolne, dotyczące niewywiązania się podmiotu z obowiązku poinformowania Inspekcji o podjęciu działalności, w związku z czym wymierzono karę grzywny w drodze mandatu karnego w kwocie 500 zł. Podmiot wywiązał się z obowiązku poinformowania MWIOŚ o zrealizowaniu zaleceń pokontrolnych w wyznaczonym terminie.

(dowód: akta kontroli tom II str. 145-172)

W obydwu kontrolach pozaplanowych przeprowadzonych w miejscach odbioru zużytych baterii i akumulatorów wydano zalecenia pokontrolne dotyczące nieterminowego wykonania obowiązków sprawozdawczych wobec Marszałka. Podmioty w wyznaczonym przez Inspekcję terminie poinformowały MWIOŚ o zrealizowaniu zaleceń pokontrolnych.

(dowód: akta kontroli tom II str. 173-185)

W zbadanych 20 kontrolach przeprowadzonych w podmiotach wprowadzających akumulatory i baterie, MWIOŚ wydał 19 zaleceń pokontrolnych, które dotyczyły nieprawidłowego lub nieterminowego wywiązywania się z obowiązków sprawozdawczych, wniesienia po terminie opłaty, braku umowy z prowadzącym zakład przetwarzania oraz podania w dokumentach niewłaściwego nr rejestrowego. W związku ze stwierdzonymi naruszeniami udzielono 5 pouczeń, wystawiono trzy mandaty oraz wydano 16 decyzji wymierzających kary pieniężne.

Z 19 wydanych zaleceń pokontrolnych 17 podmiotów wprowadzających poinformowało o ich realizacji (w tym trzy po terminie wyznaczonym przez MWIOŚ). W dwóch przypadkach adresaci nie odebrali zalecenia pokontrolnego, w związku z czym Inspekcja wystąpiła do Krajowego Rejestru Sądowego o ustalenie aktualnego adresu.

---

³⁸ Naruszenie art. 32 ust 1 u.b.a.

³⁹ Naruszenie art. 36 ust 1 u.b.a

Z 20 losowo wytypowanych przez kontrolerów NIK kontroli przeprowadzonych przez MWIOŚ w badanym okresie w podmiotach wprowadzających akumulatory i baterie, 10 kontroli zostało przeprowadzonych w trybie planowym, kolejne trzy uwzględniono w planie (w tym dwie na wniosek WIIH i jedna na wniosek GIOŚ), pozostałych 7 przeprowadzono w trybie pozaplanowym/doraźnym na wniosek: GIOŚ (trzy kontrole), WIIH (jedna kontrola), Marszałka (jedna kontrola) oraz dwie kontrole interwencyjne, w związku z otrzymaną anonimową informacją.

(dowód: akta kontroli tom II str. 186-376)

1.6. Zastosowane przez MWIOŚ sankcje wobec podmiotów naruszających ustawę o bateriach i akumulatorach

W badanym okresie, wobec podmiotów naruszających przepisy u.b.a., MWIOŚ podjął następujące działania:

- wydał ogółem 10 pouczeń, w tym w 2015 r. – 7 pouczeń, w 2016 r. – trzy; dotyczyły one nierzetelnego prowadzenia bądź nieprowadzenia ewidencji w zakresie rodzaju i masy wprowadzonych do obrotu baterii i akumulatorów (4 pouczenia), nieumieszczenia numeru rejestrowego na dokumentach związanych z obrotem bateriami i akumulatorami (3), nie zawarcia umowy przez wprowadzającego baterie i akumulatory z zakładem przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów (2), nieterminowego przekazania Marszałkowi Województwa Mazowieckiego rocznych sprawozdań przez wprowadzającego baterie i akumulatory (jedno);
- wymierzył ogółem 116 kar grzywn w drodze mandatu karnego oraz administracyjnych kar pieniężnych na łączną kwotę 57,9 tys. zł, w tym 5 kar grzywn w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 1,4 tys. zł⁴⁰ i 111 administracyjnych kar pieniężnych na łączną kwotę 56,5 tys. zł⁴¹.

(dowód: akta kontroli tom I str. 579-581, tom II str. 375-376)

Administracyjne kary pieniężne stosowano za wprowadzanie do obrotu wbrew przepisowi art. 10 ust. 1 u.b.a. baterii niespełniających wymagań określonych w art. 8 i art. 9 ust. 1 i 5 u.b.a. (wydano odpowiednio dwie decyzje każda na kwotę 1000 zł), za niewypełnienie lub nieterminowe wypełnienie obowiązków sprawozdawczych wobec Marszałka (109 decyzji każda na kwotę 500 zł).

Mandaty wystawiono, w związku brakiem umowy wprowadzającego baterie i akumulatory, ze zbierającym zużyte baterie i zużyte akumulatory (jeden mandat w wysokości 300 zł), za brak umieszczania numeru rejestrowego na dokumentach związanych z obrotem bateriami i akumulatorami (dwa po 200 zł), za nieterminowe przekazanie Marszałkowi Województwa Mazowieckiego sprawozdania o wysokości środków przeznaczonych na publiczne kampanie edukacyjne (jeden na 200 zł) oraz za niewywiązanie się z obowiązku poinformowania Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o rozpoczęciu działalności polegającej na przetwarzaniu zużytych baterii i zużytych akumulatorów (jeden na 500 zł).

(dowód: akta kontroli tom I str. 579-581)

W badanym okresie nie było przypadków:

- wydania przez Wojewódzkiego Inspektora decyzji wstrzymującej działalność posiadacza odpadów na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach⁴²,
- kierowania do sądu wniosków o ukaranie,

⁴⁰ W tym w 2015 r. – jedna kara grzywny w drodze mandatu karnego na kwotę 300 zł, w 2016 r. – trzy kary na kwotę 900 zł i w 2017 r. (na 30 czerwca) – jedna kara na kwotę 200 zł.

⁴¹ W tym w 2015 r. – 83 administracyjne kary pieniężne na łączną kwotę 42,0 tys. zł, w 2016 r. – 2 kary na kwotę 1,5 tys. zł i w 2017 r. (na 30 czerwca) – 26 kar na kwotę 13,0 tys. zł.

⁴² Dz. U. z 2016 r., poz. 1987 ze zm.

- występowania z wnioskiem na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy o IOŚ do innych organów o podjęcie zgodnie z właściwością działań, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości,
- kierowania na podstawie art. 15 ustawy o IOŚ do organu powołanego do ścigania przestępstw, zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przeciwko środowisku.

(dowód: akta kontroli tom I str. 579-581)

1.7. Skuteczność podjętych przez MWIOŚ działań po uzyskaniu informacji o naruszeniu obowiązków sprawozdawczych przez podmioty zobowiązane do stosowania ustawy o bateriach i akumulatorach

Marszałek Województwa Mazowieckiego⁴³ w badanym okresie przekazał MWIOŚ łącznie 248 informacji o naruszeniu przez podmioty obowiązków sprawozdawczych wynikających z u.b.a. (w tym 122 w 2015 r. i 126 w 2016 r.)⁴⁴. W wyniku zawiadomień MWIOŚ przeprowadził 72 kontrole, na podstawie których w 68 przypadkach potwierdzono naruszenie obowiązków sprawozdawczych, a w trzech nie.

Kontrolerzy NIK objęli szczegółową analizą 11 kontroli z 72 kontroli MWIOŚ przeprowadzonych w badanym okresie na wniosek UM. W badanej próbie 8 kontroli miało charakter dokumentacyjny (bez podejmowania kontroli w terenie tj. w podmiocie wprowadzającym baterie i akumulatory) oraz trzy kontrole przeprowadzono w terenie. W wyniku podjętych działań przez MWIOŚ w 10 przypadkach kontrole skutkowały nałożeniem administracyjnych kar pieniężnych w łącznej kwocie 17,5 tys. zł za nieprzestrzeganie obowiązków sprawozdawczych, a w jednym przypadku wydano decyzję umarzającą w związku z zakończeniem działalności i wykreśleniem podmiotu z rejestru.

(dowód: akta kontroli tom I str. 582-642)

1.8. Kontrole działalności MWIOŚ w zakresie nadzoru nad obrotem zużytymi bateriami i akumulatorami

GIOŚ oraz inne organy, w okresie objętym kontrolą, nie przeprowadzały w MWIOŚ kontroli w zakresie nadzoru nad obrotem zużytymi bateriami i akumulatorami.

(dowód: akta kontroli tom I str. 139, tom II str. 1)

Zgodnie z art. 72 ust. 1 u.b.a MWIOŚ przekazywał do GIOŚ w terminie do 15 lutego każdego roku zbiorczą informację o wynikach kontroli przeprowadzonych w latach 2015 i 2016 u przedsiębiorców wpisanych do rejestru. Wraz ze sprawozdaniami przekazywano do GIOŚ informacje o sposobie załatwienia skarg i wniosków o podjęcie interwencji w latach 2015 i 2016 wraz z analizą dotyczącą sposobu załatwienia spraw.

(dowód: akta kontroli tom II str. 76-143)

1.9. Sposób załatwiania przez MWIOŚ skarg i wniosków dotyczących funkcjonowania systemu gospodarowania zużytymi bateriami i akumulatorami

W okresie objętym kontrolą nie wpłynęły skargi i wnioski⁴⁵ do Inspektoratu dotyczące działalności MWIOŚ w zakresie wykonywanych czynności wobec przedsiębiorców objętych przepisami u.b.a.

(dowód: akta kontroli tom I str. 570, 575-577)

⁴³ Dalej UM.

⁴⁴ Liczby te nie stanowiły rzeczywistej ilości podmiotów wskazanych w zawiadomieniach o naruszeniu obowiązków sprawozdawczych, ponieważ podmioty powtarzały się w kolejnych zawiadomieniach.

⁴⁵ W trybie przepisów Działu VIII ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2017 r. poz. 1257).

1.10. Utrudnienia, w skutecznym sprawowaniu nadzoru nad rynkiem obrotu zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami

W ocenie Wojewódzkiego Inspektora utrudnienia w sprawowaniu skutecznego nadzoru nad rynkiem obrotu zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami, jak podał w wyjaśnieniach, wynikają przede wszystkim z:

- niskiego stanu zatrudnienia na etatach inspekcyjnych w stosunku do liczby nałożonych zadań na Inspekcję Ochrony Środowiska, w tym zadań z zakresu ustawy o bateriach i akumulatorach. Pomimo wielokrotnych wystąpień zarówno do Wojewody Mazowieckiego jak i GIOŚ o dokonanie wzmocnienia kadrowego w obszarze kontrolnym dotyczącym gospodarowania odpadami (w tym i zużytymi bateriami i akumulatorami), Inspektorat nie otrzymał dodatkowych etatów na wykonywanie kontroli w przedmiotowym obszarze;

- przekazywania przez UM niekompletnych i niezweryfikowanych wykazów wprowadzających baterie lub akumulatory, którzy złożyli sprawozdania wynikające z art. 34, art. 35, art. 36, art. 37, art. 41 u.b.a., po ustawowym terminie. W związku z powyższym MWIOŚ wzywał UM o doprecyzowanie przekazanych informacji w zakresie m.in.: wskazania jakiego rodzaju sprawozdania nie zostały złożone lub zostały złożone po terminie, wskazanie daty nadania/złożenia sprawozdania do UM, dokonania ponownej weryfikacji danych zawartych w wykazach pod kątem wyeliminowania podmiotów, które wykonały terminowo obowiązek sprawozdawczy.

Wojewódzki Inspektor zwraca także uwagę, iż brak powyższych informacji powoduje konieczność dokonania wezwania UM oraz uniemożliwia MWIOŚ podjęcie postępowania administracyjnego na podstawie informacji wskazanych przez organ samorządowy, a w przypadku gdy podane dane są niezweryfikowane może prowadzić do umorzenia wszczętego postępowania wobec podmiotów, które zostały błędnie podane jako te, które sprawozdania nie złożyły w ustawowym terminie. W konsekwencji prowadzi to do konieczności przeprowadzenia przez inspektorów MWIOŚ kontroli w terenie, w celu pozyskania danych niezbędnych do wszczęcia postępowania administracyjnego i zweryfikowania, czy dany podmiot wypełnił ustawowy obowiązek. Przesyłanie przez UM wszystkich informacji niezbędnych do podjęcia przez MWIOŚ postępowania administracyjnego, zgodnie z posiadanymi kompetencjami, wyeliminowałoby konieczność przeprowadzania kontroli w terenie, co przyspieszyłoby całość postępowania i jednocześnie poprawiłoby skuteczność nadzorowania rynku obrotu zużytymi bateriami i akumulatorami;

- niskiej świadomości ekologicznej społeczeństwa warunkującej prawidłowe postępowanie ze zużytymi bateriami lub zużytymi akumulatorami, a co za tym idzie mały oddźwięk społeczny (szczególnie w małych miejscowościach) publicznych kampanii edukacyjnych prowadzonych przez podmioty prowadzące działalność w zakresie wprowadzania baterii lub akumulatorów na rynek. Dlatego też istotne jest propagowanie i rozpowszechnianie wiedzy na temat selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych w postaci zużytych baterii lub zużytych akumulatorów „u źródła”, czyli przez użytkowników końcowych w gospodarstwach domowych. Kampanie powinny być prowadzone różnymi kanałami i w porozumieniu z przedstawicielami samorządów lokalnych.

Zdaniem Wojewódzkiego Inspektora regularne spotkania organizowane przez organy samorządowe, publikacje artykułów informacyjnych w lokalnej prasie, dostarczanie mieszkańcom ulotek informacyjnych, prowadzenie warsztatów w szkołach i przedszkolach, organizowanie festynów oraz umieszczanie informacji o sposobie segregacji odpadów na stronach internetowych urzędów gmin poprawi świadomość ekologiczną ludzi w zakresie postępowania ze zużytymi bateriami i akumulatorami, a zatem wzrośnie również nadzór nad rynkiem obrotu zużytymi bateriami lub zużytymi akumulatorami oraz ich poziom zbierania.

(dowód: akta kontroli tom I str. 139-142)

1.11. Występowanie „szarej strefy” i nielegalnego obrotu zużytymi bateriami i akumulatorami

Odnosnie występowania „szarej strefy” i nielegalnego obrotu zużytymi bateriami i akumulatorami Wojewódzki Inspektor podał, iż w trakcie prowadzonych czynności kontrolnych nie zidentyfikowano nieprawidłowości w systemie gospodarowania zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami, a także nie było przypadków występowania „szarej strefy” w tym obszarze. Problem tzw. „szarej strefy” obejmuje przede wszystkim m. in.: postępowanie z odpadami komunalnymi, odpadami niebezpiecznymi, komunalnymi osadami ściekowymi oraz opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, pojazdami wycofanymi z eksploatacji oraz transgraniczne przemieszczanie odpadów.

(dowód: akta kontroli tom I str. 142-143)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając oceny wynikające z ustaleń kontroli Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁶ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Warszawa, dnia   listopada 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Dyrektor

Kontrolerzy
Sławomir Nowak
Główny specjalista k.p.

.....
podpis

.....
Podpis

Inga Piotrowska
Specjalista k.p.

.....
podpis

⁴⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 524